

BO'LAJAK TEXNOLOGIYA FANI O'QITUVCHILARINI KASBIY FAOLIYATIGA TAYYORLASHDA KREATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI.

Avazov G'oyibnazar Berdiyevich
Termiz davlat pedagogika instituti
Texnologik ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bo'lajak texnologiya o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda ijodiy kompetentsiyani rivojlantirishning eksperimental natijalari, shaxsiy ijodkorlik fazilatlari, ijodiy kompetentsiyani rivojlantirish omillari va usullari, ijodiy o'qitish usullari va strategiyalari yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *bo'lajak o'qituvchi, eksperimental ish, ijodiy kompetentsiya, ijodkorlik fazilatlari, ijodiy usullar va strategiyalar, texnik va ijodiy faoliyat, pedagogik kadrlar.*

KIRISH

Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning zamonaviy sharoitida yosh avlodni tarbiyalash muammolari pedagogik kadrlar tayyorlashning kasbiy darajasini oshirishni taqozo etmoqda. O'quvchilarning texnik va ijodiy faoliyatiga pedagogik yo'l-yo'riq ko'rsatish maqsadida bo'lajak texnologiya va tadbirkorlik o'qituvchilarini tayyorlashni takomillashtirish madaniy, tarixiy va madaniy imkoniyatlardan foydalanish asosida o'quvchilar shaxsini rivojlantirish zarurati bilan belgilanadi. "Texnologiya" ta'lim dasturiga maktab o'quv predmeti sifatida texnik ijodkorlikka o'tish chizig'ini belgilab bergan fan va texnika yutuqlari. Talabalarning texnik ijodkorlik sohasida kasbiy tayyorgarligi o'zining yangiligi, o'ziga xosligi, o'ziga xosligi bilan ajralib turadigan shaxsning maqsadli nazariy va amaliy faoliyati sifatida ijodkorlik muammosi nuqtai nazaridan universitetning o'quv jarayonidagi rolini aniqlash imkonini beradi. originallik.

Bu o'quvchi shaxsini bo'lajak o'qituvchi sifatida samarali rivojlantirish mexanizmini tashkil etuvchi o'ziga xos ta'lim texnologiyalarida namoyon bo'ladi. Zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy sharoitda umrbod ta'lim tizimini samarali rivojlantirishning majburiy omili sifatida bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishning ahamiyati ortib bormoqda. Oliy ta'limning yangilangan mazmuni bo'lajak texnologiya o'qituvchilarini umumta'lim maktabidagi faoliyatining ijodiy xususiyatini hisobga olgan holda tayyorlashga yangicha yondashuvlarni taqozo etadi. Bo'lajak o'qituvchining bolalar bilan ishlashga kasbiy tayyorgarligi muhimligini zamonaviy tushunish, umumiy ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan ta'limga o'tish texnik ijodkorlikni rivojlantirishning nazariy asoslarini takomillashtirishni taqozo etadi, shu nuqtai nazardan, maktabda texnologiyani o'qitish pedagogik jarayon bilan amalga oshiriladi.

ASOSIY QISM

Oliy o'quv yurtlari va ulardagi o'quv jarayonini modernizatsiya qilish, pedagog kadrlar tayyorlash tizimini sifat jihatidan yaxshilash, bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy kasbiy kompetensiyalar bilan qurollantirish, ularda kasbiy faoliyatga nisbatan akmeologik motivatsiyani shakllantirish jarayonidagi muhim vazifalardandir. Pedagoglarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.

Bo'lajak o'qituvchilar o'zlarining ijodiy fikrlash qobiliyatlarini qulay sharoitda to'liq namoyon qila oladilar. Agar bo'lajak o'qituvchilarda muvaffaqiyatsizlik va qo'rquv hissi bo'lsa yoki ular tanqidga duch kelsa, unda ular ijodiy fikrlash qobiliyatlarini samarali shakllantira olmaydi yoki rivojlantira olmaydi. Ijodkorlikni odatga aylantirish orqaligina kelajak pedagoglarda ijodiy fikrlash ko'nikmalarini muvaffaqiyatli shakllantirish mumkin. Bu jarayonda fan mazmunini puxta o'zlashtirganliklarini, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini baholashda qo'llayotgan usul va vositalar katta ahamiyatga ega.

Bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda pedagog alohida o'rin tutadi. Bu jarayonda "pedagogning o'rnini tinglovchilarda ijodiy muhit yaratishdan iborat. Lekin pedagog guruhda bo'lajak o'qituvchilar o'zlarini erkin his eta oladigan, o'z fikr va g'oyalari bilan o'rtoqlasha oladigan muhit yaratishi kerak. Keyinchalik faollashtirish uchun inson ongida sodir bo'layotgan jarayonlarni, o'qituvchilar belgilangan qoida va me'yorlardan chetga chiqib, turli savollar berishda erkin harakat qilishlari lozim". Bo'lajak o'qituvchilar tomonidan berilgan ijodiy g'oyalarga o'qituvchining to'g'ri munosabati ularning mumkin bo'lgan va mumkin bo'lmagan sharoitlarni tushunishi uchun muhimdir. Bu elementlarning barchasi pedagog-talaba munosabatining muhim qismi bo'lib, bo'lajak o'qituvchilarning muvaffaqiyatini ta'minlaydi. Ijodiy muhitda ta'lim olgan bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy vazifalarni bajarishga qiziqishlari asta-sekin oshib boradi, shuningdek, ijodiy fikrlovchi pedagogni kuzatish natijasida ijodiy fikrlash rivojlanadi. moyil bo'ladi. Ijodiy ta'lim muhiti bo'lajak o'qituvchilarning ta'lim jarayonida katta ahamiyatga ega bo'lgan tanqidiy va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga olib keladi.

Bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy tafakkurga ega bo'lishi ularda ijodiy muhitning qay darajada mavjudligiga bog'liq. Ijodiy ta'lim muhitini yaratish puxta rejalashtirishga tayanadi. Agar pedagoglar o'zlarining ijodiy ta'lim usullari va strategiyalarini qo'llashda (ya'ni keng fikrlash va ijodiy fikrlash jarayonini tashkil etishda) yanada samaraliroq bo'lishni istasalar, buni bo'lajak o'qituvchilar ongiga singdirishlari va ular o'z vazifalarini jiddiy bajarishlari kerak. Qolaversa, "faqat ijodiy muhitda bo'lajak o'qituvchilar o'zlari o'rganayotgan fan mazmuni, ta'lim ma'lumotlari o'rtasidagi bog'liqlikni anglash imkoniyatiga ega bo'ladilar va bu haqda fikr yurita boshlaydilar.

Pedagoglarning ijodiy xislatlari va malakalarining rivojlanishiga ma'lum omillar to'sqinlik qiladi. Shuning uchun pedagoglar pedagogik jarayonda ana shu omillarni

bartaraf etishga e'tibor qaratishlari kerak. Shaxsda ijodkorlikning rivojlanishiga quyidagi omillar to'sqinlik qiladi:

- 1) xavfdan qochish;
- 2) fikrlash va xatti-harakatlarda qo'polikka yo'l qo'yish;
- 3) shaxsiy fantaziya va tasavvurni kam baholamaslik;
- 4) boshqalarga bo'ysunish;
- 5) har qanday holatda faqat muvaffaqiyat haqida o'ylang

Ijodiy muhitda pedagog bo'lajak o'qituvchilar e'tiborini jalb qilish uchun yangi narsadan foydalanadi. Qiziqish va shubha uyg'otadigan ma'lumotlar bo'lajak o'qituvchilarni jalb qiladi va ularning o'rganishga bo'lgan ishtiyoqini oshiradi.

Oliy o'quv yurtlarida pedagoglar bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish va rivojlantirish, ularning jamoa bo'lib, kichik yoki katta guruhlarda ishlashlari uchun zarur shart-sharoitlarni yarata olishlari kerak. Zero, katta-kichik guruhlarda ishlash jarayonida aytilgan har qanday fikrni ijodiy rivojlantirish imkoniyati mavjud.

Ijodiy mashg'ulotlarda jamoaviy ruhning muhimligini anglagan o'qituvchi doimiy ravishda guruhlarni almashtirib boradi va bo'lajak o'qituvchilarda jamoa bo'lib ishlash, boshqalarning qobiliyat va ko'nikmalarini hurmat qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Garchi individual ish muayyan vaziyatlarda samarali bo'lsa-da, ijodiy mashg'ulotlarda kichik guruhlarda ishlash maqsadga muvofiqdir, chunki ijodiy qobiliyatlar ijtimoiy hodisadir; A.J.Rou fikricha, ijodiy g'oyalar jamoa bo'lib ishlash jarayonida va ijodiy hamkorlik natijasida shakllanadi.

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish kerakki, oliy ta'lim tizimiga ijodiy kompetent yondashuvni joriy etish ta'lim maqsadi, mazmuni, o'qitish shakli, o'qitish metodikasi, pedagogik texnologiyalar, nazorat usullari hamda o'qituvchi va ta'lim oluvchini o'z ichiga oladi. ular o'rtasidagi munosabatlarda jiddiy o'zgarishlar qilishni talab qiladi. Shunga ko'ra, oliy ta'lim muassasalarida ta'limni tashkil etishning mavjud shakllari bo'lgan ma'ruza, amaliy, seminar va laboratoriya mashg'ulotlari mazmunini o'zgartirish nazarda tutilmoqda. Amaliy mashg'ulotlarda muammoli ta'lim shaklida ma'ruza mashg'ulotlari, ijodiy fikrlashni shakllantirishga qaratilgan seminar mashg'ulotlari, tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish maqsadga muvofiq, deb hisoblaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sharipov Sh.S. Kasb-hunar ta'limida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini uzluksiz rivojlantirish. Monografiya. - T.: Fan, 2005. - 140 b.
2. Z.T. Nishonova, Z.Qurbonova, D.S.Qarshiyeva, N.B. Otabayeva Psixodiagnostika va eksperimental psixologiya - T.: Fan va texnologiya 2014, s. 124.

3. Test kreativnosti Torrensa. Diagnostika tvorcheskogo myshleniya <http://psycabi.net/testy/577-test-kreativnosti-torrensa-diagnostika-tvorcheskogo-myshleniya>.

4. Drapeau Patti. Talabalar ijodiyotini uyg'otish (innovatsion fikrlash va muammolarni hal qilishning amaliy usullari). - Aleksandriya - Virjiniya, AQSh: ASCD, 2014.

5. "Pedagogik kompetentsiya va ijodkorlik asoslari" moduli bo'yicha o'quv qo'llanma. :- Toshkent 2015, 40 b.

6. Rou A.Dj. Kreativnoe myshlenie / Per.s.angl. V.A.Ostrovkogo. M.: NT Press, 2007,176c.